

Uiergezondheidsspecialist Sofie Piepers: 'Uiergezondheid krijgt te weinig tijd'

Mastitisregistratie is must

Ze is een veelgevraagd spreker op symposia. Als mede-zaakvoerder van MEX en binnen het M-team maakt Sofie Piepers van het verbeteren van de uiergezondheid in Vlaanderen en daarbuiten een echte missie. De groei van de bedrijven is daarbij een aandachtspunt. Piepers: 'We zien het aantal koeien op bedrijven toenemen, maar het management volgt die beweging niet altijd.'

tekst **Annelies Debergh**

Haar kantoor deelt ze met dierenarts Jef Laureyns, bekend als auteur van de rubriek Dierenartspraktijk in Vee- teelt. In het Vlaamse melkveehouderij- landschap is Sofie Piepers (35) bekend als mede-oprichter van het kenniscentrum uiergezondheid MEX en medewerker van het M-team. Binnen MEX richt ze zich op dierenartsen en de kennisover- dracht rondom uiergezondheid. Binnen het M-team ligt de focus op onderzoek. De gemeenschappelijke deler van haar takenpakket is de uiergezondheid, een

onderwerp waarover Piepers een flinke dosis kennis bezit en nog steeds verza- melt.

Het voorbije melkjaar nam het melkcelgetal in Vlaanderen toe. Is dat reden tot bezorgdheid?

'De groei van de bedrijven en het rekenen in volumes melk heeft ervoor ge- zorgd dat koeien langer worden aange- houden. Zolang koeien niet in de rode zones komen op vlak van uiergezond- heid, blijven ze lopen. Dat zien we vooral bij subklinisch geïnfecteerde koeien. Zo-

lang er op bedrijfsniveau geen proble- men zijn en als niemand aangeeft dat die koeien moeten worden afgevoerd, is er niet zoveel reden om ze weg te doen. Er is wel genoeg bezorgdheid in de praktijk. Zeker met de lage melkprijs. Als bedrij- ven dan ook nog eens de kwaliteitspre- mie verliezen of dreigen te verliezen, wordt uiergezondheid snel aangepakt.'

Vormt het handhaven van een goede uierge- zondheid een grotere uitdaging dan vroeger?

'Een groter bedrijf vraagt een hogere

alertheid op het vlak van dier- én uiergezondheid. We zien het aantal koeien op de bedrijven toenemen, maar het management volgt die beweging niet altijd. Meer koeien betekent meer dieren die aangetast kunnen worden en kans op een snellere verspreiding van de infectie. Dat vormt een flinke uitdaging.'

'De laatste jaren hebben we ook veel gesloten bedrijven vee zien aankopen om te groeien. Vee aankopen is altijd een risico voor de diergezondheid en ook de uiergezondheid op het bedrijf.'

'Daarbij komt ook de factor tijd. Er zijn maar 24 uren op een dag en we merken dat bedrijfsleiders soms niet voldoende

van het celgetal en de uiergezondheid in het algemeen moet wel ingelast worden, anders overkomt het je maar.'

'Voor alle maatregelen op vlak van uiergezondheid – zoals dippen of sprayen of zaken als vaccineren – is wel een effect aangetoond, maar het verschil tussen de effectiviteit van de maatregel voor de uiergezondheid en de kosten-effectiviteit is moeilijk aan te tonen. Eigenlijk is voor managementmaatregelen moeilijk te onderscheiden of ze nu juist goed of fout zijn. Het opvolgen van de uiergezondheid is belangrijk, dan kun je je op andere vlakken al eens een foutje permitteren.'

'In gezonde kwartieren is variatie aan microflora groter dan bij een geïnfecteerde uier'

Wat verstaat u onder het opvolgen van de uiergezondheid?

'Opvolgen is breder dan alleen maandelijkse celgetalgegevens checken. Klinische mastitis wordt zo goed als niet bijgehouden op melkveebedrijven. Minder dan dertig procent van de Vlaamse melkveehouders werkt met een behandelprotocol. Maar het bijhouden van gegevens over mastitis is een must.'

'Mastitis registreren staat bij veel veehouders nog gelijk met het negatieve gevoel van controles. Veehouders moeten die gegevens juist vooral voor zichzelf bijhouden, omdat ze daar winst uit kunnen halen. Registreren kan heel simpel: aantekenen in een agenda welke koe op welke dag en welk kwartier is geïnfecteerd. Die informatie helpt om bijvoorbeeld vast te stellen of er een teveel is aan klinische mastitis of op welk moment in de lactatie nieuwe gevallen optreden of terugkeren. Ligt het aan de weerstand? Of ligt het aan de behandeling die te weinig effectief is? Met die gegevens en het celgetal erbij kunnen veehouders conclusies trekken.'

Het aantal bacteriologische onderzoeken blijft erg laag in Vlaanderen, is dat een probleem voor de uiergezondheid?

'Op een bedrijf zijn geen honderd kiemen aanwezig die mastitis kunnen ver-

oorzaken. Er is op elk bedrijf maar een beperkt aantal soorten bacteriën of bacteriegroepen aanwezig en dit blijft gemiddeld zeer constant. Als je van een paar koeien een bacteriologisch onderzoek afneemt, kun je de behandeling van nieuwe gevallen beter afstemmen op het profiel van een eerdere infectie. Met dat onderzoek kom je in principe altijd te laat voor de behandeling, maar het helpt wel om toekomstige infecties beter te voorspellen.'

'Met een bacteriologisch onderzoek kun je behalve op de behandeling ook op managementmaatregelen focussen. Als je *Staphylococcus aureus* als diagnose krijgt, dan kun je aan de hand van het koegebonden karakter ook aangepaste maatregelen treffen of verder zoeken naar mogelijke oorzaken van een infectie. Je kunt er dus voor zorgen dat toekomstige gevallen beter kunnen genezen en verhinderen dat ze nog zoveel voorkomen.'

'Bij subklinische gevallen speelt de factor tijd geen rol en is bacterieel onderzoek altijd nuttig voor de behandeling. Voor een koe die al lange tijd subklinisch geïnfecteerd is, heeft behandeling vaak geen zin meer, omdat de kiem al is ingekapseld. Dergelijke koeien komen niet meer in aanmerking voor behandeling.'

Heeft de nieuwe geneesmiddelenwetgeving gevolgen voor het behandelen van mastitis?

'Ik verwacht weinig gevolgen, omdat de gebruikte kritische antibiotica voor de uiergezondheid in tubes nog niet onder de wetgeving vallen. In principe vormt de wetgeving dus niet meteen een dreiging voor behandelingschema's.'

Recent onderzoek toont aan dat de uier niet steriel is. Zorgt dat voor andere inzichten?

'De uier is net als darmen of de baarmoeder bezet met kleine hoeveelheden microflora. Vroeger dacht men dat de uier steriel was. Die nieuwe bevinding doet vragen rijzen. Bij een infectie gaat een slechte kiem overheersen en behandeling gaat die weer onderdrukken.'

'Maar wat zijn de gevolgen van te lang behandelen voor de microflora in de uier? In gezonde kwartieren is de variatie aan microflora veel groter dan bij een geïnfecteerde uier. Onderzoek toont aan dat bij mastitiskoeien het aantal bacteriesoorten in de uier lager blijft. De natuurlijke flora zou ook kunnen verklaren waarom de ene koe beter reageert op een behandeling dan de andere. Dat de uier niet steriel is, zorgt in elk geval voor een andere kijk op uiergezondheid.'

de tijd vinden om de uiergezondheid aan te pakken. Maar werken aan de uiergezondheid loont.'

Wat is de meest gemaakte fout op het gebied van uiergezondheid?

'De meest gemaakte fout is het niet opvolgen. Voor een melkveehouder zou het volgen van de uiergezondheid op zijn bedrijf maximaal één uur tijd per maand mogen kosten. De rest van de handelingen valt onder de dagelijkse routine, het kost geen extra tijd. Maar het opvolgen